Til: Olje- og energidepartementet

Dirigenten på Runde. Foto: Per Einar Rekdal

Motvind SørVests høringsvar på Olje- og energidepartementets «Forslag til forskrift om fornybar energiproduksjon til havs»

Olje- og energidepartementet la 2. juli fram et «Forslag til forskrift om fornybar energiproduksjon til havs». Det følgende er et svar på OEDs forslag, med Motvind SørVest som avsender. Motvind SørVest merker seg at departementet velger å bruke eufemismen «fornybar energiproduksjon» når det i realiteten dreier seg om vindindustri, som ikke i alle ledd er fornybar. Vi ser det som problematisk at forvaltningen bruker et slags reklamespråk hvor fakta skjønnmales. Å plassere vindturbiner rundt kysten av Norge vil føre til dramatiske naturinngrep. Selv om vinden i seg selv kan sies å være fornybar, er ikke installasjonene det. Det brukes miljøskadelige stoffer i produksjonsprosessen. Turbiner inneholder også giftstoffer som kan lekke ut i naturen, i tillegg til at det brukes farlige kjemikaler ved avising av propellene. Også frakten vil medføre utslipp og i tillegg produseres det massive mengder med avfall som man ennå ikke har noen plan for å håndtere. Vindturbinene er blinkende og roterende installasjoner som medfører stor helserisiko for både fugler, insekter, fisk, dyr og folk.

Lundefuglen på Runde trues av havvindprosjekter. Foto: Per Einar Rekdal

Konsesjonspraksisen til Norges vassdrags- og energidirektorat blir av seniorrådgiver Svein Grotli Skogen i Miljødirektoratet beskrevet som «slepphendt». «Det vi har gjort til nå, har vært for dårlig, det tror jeg vi kan si helt uten å diskutere», hevder han i et intervju med nettavisen for energibransjen, Energiteknikk, 17. juni i år. Grotli Skogen mener også at myndighetene har lært «forbløffende lite om fugl» gjennom de prosjektene som allerede er igangsatt. Hvorvidt det har skortet på evne eller vilje, vites ikke. Faktum er at fugleliv ikke blir tatt hensyn til. Heller ikke i «Forslag til forskrift om fornybar energiproduksjon til havs» har fugleliv vært et prioritert tema. Dette ser vi som en åpenbar mangel og en svakhet ved forslaget. Motvind SørVest mener at det forslaget som nå foreligger bør trekkes tilbake, fordi hensynet til natur og miljø ikke er godt nok ivaretatt. Hvis man skal utrede mulighetene for havvind, bør personer med mer miljøfaglig tyngde være delaktige i prosessen. Aktører som Norges Miljøvernforbund og Norsk Ornitologisk Forening bør bli hørt.

I dagens Norge blir mange viktige avgjørelser tatt uten at man i forkant har en balansert offentlig debatt. Vi er nå vitne til at myndigheter og næringsliv pumper ut propaganda hvor FNs klimapanels anbefalinger misbrukes på det groveste. Klimafryktprofitører pisker fram en slags panikkstemning for å legitimere ukloke og brutale avgjørelser. Advarslene som kommer fra FNs naturpanel underkommuniseres. Handler dette om at bevaring av naturareal ikke kan generere raske penger for den styrende eliten? Våre politikere spiller lydig på lag med storkapitalister, noen fordi de ikke skjønner hva som skjer, andre fordi de selv kan tjene på det. Som kjent er det nære bånd mellom næringslivstopper, kommunikasjonsbyråer og rikspolitikere i dette landet. Blant annet kan det nevnes at finansministerens egen bror forsøker å realisere et større vindkraftprosjekt i Rana. Norges Miljøvernforbund har avdekket nære forbindelser mellom NVE og TrønderEnergi, det famøse selskapet som i sommer har jobbet hardt med rasering av både Frøya og Sørmarkfjellet, i samarbeid med Stadtwerke München.

Representanter for Motvind-bevegelsen jobber nå med publisering av en bok basert på noen av de fem tusen høringssvarene Norges vassdrags- og energidirektorat fikk inn da forslaget til en nasjonal ramme for landbasert vindkraft ble lagt fram 1. april i år, et forslag som i sin helhet ble trukket bare uker etter at høringsfristen gikk ut. Kanskje orket man ikke å lese alle høringssvarene? Kritikken mot NVEs konsesjonspraksis er jo flengende, og med god grunn. Flere av høringssvarene inneholder solid dokumentasjon på at NVE ikke vektlegger hensynet til naturmangfold eller miljø når beslutninger tas. Å gi konsesjon til bygging av vindindustri på Andmyran er naturligvis ikke klimavennlig eller naturvennlig, uansett hvordan man vrir og vender på det. De fleste vet at myrer og gammel skog binder drivhusgasser. Andmyran er i tillegg en viktig rasteplass for trekkfugl. Slike grelle eksempler bidrar til å tydeliggjøre hvor misvisende den grønne retorikken kan være, når den brukes av instanser som prioriterer kortsiktig gevinst fremfor langsiktig og ansvarlig forvaltning. Sverre Sivertsen, tidligere kommuniksjonsdirektør ved NVE skriver: “Den tenkepausen som myndighetene er blitt tvunget til av vindkraftmotstanderne, må føre til en full gjennomgang av alle sider ved vår framtidige kraftproduksjon. Vannkraft, solenergi, hydrogen, vindkraft på land og til havs må ses i sammenheng, og det må tas hensyn til mulighetene for energisparing. Samtidig må skatteregimet og støtteordningene gjennomgås og endres slik at alle energiformer får like vilkår.”

Også i havvindsaken viser NVE at det ikke blir tatt hensyn til natur eller fugleliv i konsesjonsprosesser. Konsekvensutredningen er ekstremt mangelfull, og alternativvurderingene mangler helt. Man kaster seg på en bølge, eller trend, uten å ha nødvendig forskning som grunnlag for avgjørelser som blir tatt. Når håndfast kunnskap mangler, er det mulig å bruke fantasi og empati for å forestille seg konsekvenser, men dette unnlater man også å gjøre. Det hele blir redusert til et slags merkelig regnestykke hvor enkelte momenter regnes med, og andre ikke. Naturen i seg selv blir ikke tillagt noen som helst egenverdi. Det handler bare om å utvinne mest mulig raskest mulig, uten tanke for konsekvenser.

Foto: Per Einar Rekdal

Mange nordmenn har nok hørt om fuglefjellet Runde i Møre og Romsdal, hvor Per Einar Rekdals vakre lundefuglbilder er tatt. «Rundabranden i vest med høyeste punkt 294 moh. er Norges sørligste, store fuglefjell med et enestående fugleliv. Det finnes tre fuglefredningsområder på Runde, og ca. 100 km^2 av havområdet rundt samt Grasøyane i øst er fredet. Over 240 arter er observert på Runde», kan man lese i Store Norske Leksikon. Det mange nok ikke vet er at NVE har gitt konsesjon til bygging av vindindustri akkurat i dette området. Norsk Ornitologisk Forening skriver: «Etter vår mening burde ikke konsesjonen vært gitt, med begrunnelse i at det planlagte vindkraftverket ligger midt i en svært viktig trekk-korridor både for sjøfugl- og fastlandsfugl. Kraftverket vil dessuten ramme næringssøkende fugler fra Sør-Norges eneste store fuglefjell, Runde.»

Det er ikke bare Norsk Ornitologisk Forening som er negative til Olje- og energidepartementets havvindplaner. Også fra fiskerinæringen kommer det kritiske røster. Eksempelvis forsøker nå Vest-Finnmark Kystfiskarlag å stanse OEDs planer om bygging av vindkraftverk på Sandskallen, like utenfor Sørøya i Vest-Finnmark. OED bruker i sin argumentasjon for utbygging en falsk klimaretorikk hvor de hevder at vindkraften vil kunne redusere klimaavtrykket til et gasskraftverk. Dette er omtrent like miljøvennlig som eletrifiseringen av norske oljeplattformer. Mange avslører nok dette som et spill for galleriet, og som triksing med klimatall. Vest-Finnmark Kystfiskarlag biter ikke på, og det gjør ikke Motvind SørVest heller. Grønnvaskingen er avslørt, så dette kan dere like gjerne slutte med, OED. Vær nå heller ærlige og innrøm at det dreier seg om raskest mulig inntjening til en liten elite, på bekostning av en næring som virkelig er bærekraftig om den drives forsvarlig, nemlig den tradisjonsrike fiskerinæringen.

Foto: Per Einar Rekdal

Også Norges Miljøvernforbund har tatt et tydelig standpunkt mot havvind med dagens teknologi. Havvindindustri kan forstyrre både fisk og landdyr i havet, og kan påvirke hele økosystemet på måter det kan være vanskelig å forutse. Våre styrende myndigheter tar for lite hensyn til naturmangfoldet, noe som kan få svært alvorlige konsekvenser også for homo sapiens som art. I Miljømagasinet nr. 1, 2019, skriver NMF blant annet følgende om havvind: «Havvindturbiner lager […] lavfrekvent støy som forstyrrer bl.a. hval og andre store sjøpattedyr, som gjør at det kan bli kollisjoner med med båter og stranding med påfølgende død. Elekromagnetiske felt fra kraftkabler i havvindindustrianleggene ødelegger for navigasjonsevnen for ål, rokke, hai og andre sjødyr som bruker elektromagnetisme til å orientere seg. Fisk som gyter kan også bli forstyrret av havvindturbinene som ofte er planlagt i sentrale gytefelter. Lavfrekvent lyd (0,003-20 Hz), utenfor det hørbare området, opptrer både fra landbasert og havbaserte vindkraftverk, og vil skade mennesker og dyr som oppholder seg i nærheten, og som blir eksponert for støyen over lengre tid». NMF nevner i Miljømagasinet nr. 1 2019 jordvarme, havvarme, oppgradering av eksisterende vannkraftverk og geotermisk elproduksjon som spennende muligheter for fremtiden. I tillegg går det selvsagt an å innføre en del sparetiltak, da vi nordmenn er kjent for å sløse med strømmen.

Motvind SørVest mener, som NVEs tidligere kommunikasjonsdirektør Sverre Sivertsen, at vi trenger «en full gjennomgang av alle sider ved vår framtidige kraftproduksjon». Før det blir gitt nye konsesjoner, må det gjennomføres grundige konsekvens- og alternativvurderinger. Konsesjoner som er gitt på mangelfullt grunnlag, som i Møre og Romsdal (ved fuglefjellet Runde) bør snarest mulig trekkes tilbake. Motvind SørVest registrerer at forvaltningen, med våre styrende myndigheters velsignelse, har satt miljøkriminalitet i system. Vi ber om en uavhengig granskning av både OED og NVE. Konsesjonspraksisen bør vurderes i lys av straffeloven. Vi kan ikke ha det slik at Energiloven skal trumfe Naturmangfoldsloven, og særlig ikke når vi faktisk har kraftoverskudd i Norge. Når OED åpner for mer oljeleting i sårbare områder, viser jo også departementet med all mulig tydelighet at det ikke er hensynet til klimaet som er den drivende kraften. Da hjelper det ikke at man har lært seg klimaspråket.

På vegne av Motvind SørVest

Christina Fjeldavli

Foto: Per Einar Rekdal

Kilder

https://www.un.org/sustainabledevelopment/blog/2019/05/nature-decline-unprecedented-report/

https://energiteknikk.net/2019/06/miljodirektoratet-vil-ha-bedre-fugle-undersokelser

https://www.nmf.no/wp-content/uploads/2019/10/Miljomagasinet-2019-1-Vindkraft-web.pdf

http://www.birdlife.no/naturforvaltning/nyheter/?id=2445

https://naturvernforbundet.no/naturogmiljo/kampen-om-sormarkfjellet-article39321-1024.html

https://snl.no/Runde

https://www.vol.no/nyheter/andoy/2019/10/24/%E2%80%93-R%C3%A5kj%C3%B8ret-p%C3%A5-Andmyran-20239683.ece

https://e24.no/energi/i/awKdP2/statkraft-norge-vil-ha-nok-stroem-i-aarene-fremover

https://explained.statkraft.no/artikler/2019/energi-har-vi-kraft-nok-til-a-mote-fremtiuden/